

1. ИГРАЊЕ УЛОГА

Дејте воли и треба да се игра јер игра омогућава бесконачан број промена и решења преко којих оно испробава реалност, социјалне мисаоне процесе и друге способности. Игра је као мали експеримент. Увек неизвесна, занимљива и доноси нешто ново.

Шефер Ј., *Развојне потребе и личности деце*

У самој настави игра може да има више функција. Групне игре са одређеним утврђеним правилима уче поштовању других, уважавању туђих мишљења и идеја, док едукативне игре подстичу код ученика мотивациону активност.

Зашто играње улога ту заузима посебно место? Једна од омиљених дечјих игара одувек је била играње различитих улога и стога је добро да ученицима омогућимо да на овај начин приступе некој наставној теми. Ученици воле маске, реквизите и постављање различитих сценографија. Све то их привлачи и уводи у неки нови свет који им је можда далек и непознат, а самим тим занимљив и узбудљив. А када их једном увучемо у тај свет, врло лако игра може да постане само оквир за учење, откривање и проналажење решења. У наставку се налазе примери часова српског језика и књижевности који пружају управо то – учење кроз играње различитих улога.

1.1. ЛЕКАРИ ИЛИ ОПЕРАЦИЈА ЈЕЗИКА

Наставна јединица обнављања и утврђивања одређених правописних правила обично се организује тако што се ученицима понуди текст с правописним грешкама, а затим се од њих тражи да те грешке пронађу и исправе. Следи пример како се исти час може организовати тако да се код ученика повећају мотивисаност и знатижеља, а самим тим и заинтересованост приликом реализације задатака.

Исходи:

Ученик ће бити у стању да:

- ⇒ доследно примењује правописну норму у употреби великог слова; састављеног и растављеног писања речи;
- ⇒ користи *Правопис српског језика – школско издање* (др Милорад Дешић, Клет 2015).

Трајање: 45 минута

Методе рада: дијалогска, илустративно-демонстративна, метода практичних радова, игровна

Облици рада: групни

Улоге: ученици као лекари, језик као пацијент

Наставна средства: припремљени наставни листићи, хамер, *Правопис српског језика – школско издање* (др Милорад Дешић, Клет 2015), картон пацијента (у прилогу)

Материјални ресурси: бели мантили, заштитне маске, рукавице за једнократну употребу, маказе

Реализација: Час је осмишљен као игра у којој ће ученици бити у улози лекара и *ојерисајти* језик. Како би ситуација била уверљивија, а ученици заинтересовани, пре самог почетка часа учионицу треба опремити одговарајућим реквизитима и на вратима поставити натпис: *Не узнемиравај! Ојерација језика у школу!* Такође, треба припремити маске, пар рукавица (или, уколико постоји могућност, нешто од медицинске униформе).

Уводни део часа:

На самом почетку часа наставник сваком ученику даје заштитну маску и пар рукавица и представља задатак који је пред њима. Овај час утврђивања наставне јединице из правописа може да започне речима: *Наш језик често кашље, има повишену температуру, а учесници су и врлолавице због погрешне употребе великог слова. Треба га излечити.*

Главни део часа:

Следи групни рад – наставник објашњава задатак који је пред ученицима а који се састоји у проналажењу правописних грешака, њиховом исправљању и доношењу закључка о правилу које при писању мора да се поштује.

Групе добијају цедуљице с погрешно исписаним реченицама (свака група се бави различитим правописним правилом). Задатак за ученике је да пронађу и исправе одређену грешку, а затим и да попуне картон *пацијента*.

На картону ученици треба да забележе следеће податке:

- ≡ име пацијента;
- ≡ симптоме;
- ≡ дијагнозу;
- ≡ предложену терапију.

Симптоми могу бити: вртоглавица, кашаљ, повишена температура...

Ученици имају задатак да поставе дијагнозу код *пацијента* (погрешна употреба великог слова, погрешно писање упитне речце ЛИ, погрешно писање речце НЕ), а затим и да напишу препоручену терапију (доношење закључка о правилу које при писању мора да се поштује):

Пишиће уједину речцу ЛИ одвојено од речи испред ње. Ово чиниће свакога дана како се симптоми не би повратили.

У неограниченим количинама одвајајте речцу НЕ од глагола, а сјајајте је са именицама и придевима.

*Чим осетитиће врто-
лавицу, ишиитиће само
йрву реч великим сло-
вом у називима усџа-
нова и йредузећа, а
осџале речи малим
словом.*

Ученицима се даје прилика да покажу знање, али и креативност која се испољава приликом попуњавања картона. Тако се у пољима предвиђеним

за име *йацијенџа* могу наћи решења као што су: Словоко Великовић (група која се бави писањем великог слова), Нећко Речић (група која се бави писањем речце НЕ), Речца Лилић (група која се бави писањем речце ЛИ).

Завршни део часа:

На крају часа групе представљају свој рад, а затим ученици од радова праве заједнички постер. Постер је успомена на час, али и стални подсетник ученицима да поштују одређена правописна правила како се симптоми код *йацијенџа* не би повратили.

Напомена:

Текстови с примерима правописних грешака мењају се у зависности од правописног правила које желимо да проверимо.

Прилог:

Картон пацијента:

Име пацијента:

Симптоми:

Дијагноза:

Терапија:

Доктор (потпис ученика)